

CAPITOLUL 8

HARUL DUMNEZEIESC

8.1. Învățătura Cuviosului Iosif despre harul dumnezeiesc

Cuviosul Iosif s-a ostenit ca puțini alții pentru a dobândi harul dumnezeiesc. Învățătura lui este foarte limpede și practică, iar când auzi povățuirile lui simți că înlăuntrul tău pătrunde o suflare dumnezeiască și voiești să te nevoiești, să-ți alungi patimile și să începi să-ți împodobești sufletul prin virtuțile practice.

Această influență pe care o exercită asupra noastră învățătura unui cuvios stareț are următoarea tâlcuire logică. Deoarece asceții au dobândit după multă nevoință curăția sufletului și harul Sfântului Duh, acest har nu rămâne numai asupra lor, ci se extinde. Se întinde în creație, la animale, la păsări, la plante, la toată natura. Influențează în principal sufletele oamenilor care îi cercetează. Modul de viață, prezența

și povățuirile unui ascet intră în sufletele oamenilor ca o mângâiere, le vindecă și le satisfac nevoile.

Experiența și luptele asceților sunt o moștenire a întregii Biserici. Nevoințele lor ascetice au o mireasmă care ne înfrumusețează viața și-i alungă pe diavoli. Un ascet care a dobândit harul Sfântului Duh este o binecuvântare pentru întreaga omenire.

Unul dintre asceții Sfântului Munte a fost și Cuviosul Iosif. Să ascultăm cuprinzătoarea lui învățătură despre dumnezeiescul har, pe care-l considera ca fiind scopul esențial al vieții omului. „Să nu te consideri om dacă nu ai luat harul. Și fără har zadarnic ne-am născut oameni în lume. Potrivit curăției și luminării sufletului, pe care le-am luat fiecare dintre noi aici, Îl va vedea fiecare pe Hristos mai aproape, mai limpede și se va bucura de buna Lui mireasmă. Și se va bucura și va tresălta mai mult. Așadar, să nu te consideri om, atâta timp cât nu ai luat harul.”¹¹²

Preabunul Dumnezeu răspândește din belșug harul Său tuturor făpturilor. Deschide mâna Sa și toate se umplu de binecuvântarea Lui. Pe toți îi îmbogățește și bogăția rămâne în El. O, măreție de necercetat! Mii și zeci de mii s-au îmbogățit și s-au făcut sfinți și în El aceeași bogăție rămâne.

¹¹² Cuviosul Iosif Isihastul, *Mărturii ale experienței monahale*, Ed. Sf. Mănăstiri Filoteou, Sfântul Munte, 1992, p. 59.

Toate sunt dar al Dumnezeuului Celui în Treime. Toate în El își au obârșia. Nu avem nimic al nostru. Viața noastră și toate pe care ni le-a dat și ni le dă în fiecare zi Lui Îi aparțin. Cuviosul Iosif consideră că această cunoaștere a nimicniciei omului este prima lecție pe care trebuie să o înțelegem. „Cel care dorește și caută să primească harul, să i-l dăruiască Dumnezeu, trebuie ca mai întâi să cunoască bine propria lui ființă, adică să se cunoască pe sine însuși. Și acesta este adevărul.

Căci fiecare lucru își are începutul lui. Iar început și adevăr este să cunoască cineva că este nimic; și că din nimic s-au făcut toate; «A spus și s-au făcut; a poruncit și s-au zidit». A spus și s-a făcut pământul. Și luând lut l-a plăsmuit pe om. Fără suflet, fără minte, un om de lut. Aceasta este însăși ființa ta. Asta suntem toți. Pământ și noroi.

Aceasta este prima lecție pentru acela care vrea să ia harul și ca acesta să rămână totdeauna alături de el. Din acest fapt dobândește cunoașterea și din aceasta se naște smerenia. Și vorbește adevărul de pe temelie trainică, nu din cuvinte deșarte, având chipul smereniei. Sunt pământ, sunt lut, sunt noroi. Aceasta este prima noastră mamă.”¹¹³

Și Dumnezeu a suflat în acest pământ și i-a dat suflare de viață, și de-ndată s-a făcut omul

¹¹³ *Ibidem*, p. 65.

rațional. Vorbește, lucrează, scrie, învață, se roagă. Nu trebuie însă să uite că începutul lui este pământul. Dacă sufletul pe care ni l-a dat Dumnezeu pleacă, rămâne iarăși pământul. Aceasta este cea dintâi pricină care nu doar că atrage harul, dar îl și înmulțește și îl păstrează. Trebuie să Îi mulțumim lui Dumnezeu cel Sfânt pentru fiecare dar pe care ni-l oferă și să recunoaștem că nimic nu este al nostru.

Cuviosul Iosif întrevede și un al doilea element necesar pentru ca harul să rămână asupra noastră. Acesta se referă la relațiile pe care le avem cu fratele nostru. Pe cel care nu a luat harul și face diferite păcate, să nu-l judecăm și să pătimim împreună cu el.

„Nu îți cere Hristos nimic mai mult, pentru ca să-ți dea sfintele Sale harisme; numai să recunoști că orice lucru bun pe care îl ai, al Său este. Și să împreună-pătimesti cu cel care nu are harul. Și să nu-l judeci pentru faptul că nu-l are, că este păcătos, că este viclean sau corupt, vorbăreț, hoț, curvar sau mincinos. Dacă dobândești o astfel de cunoaștere, nu poți să-l judeci vreodată pe om, chiar dacă îl vezi că păcătuiește de moarte. De aceea să spui: «Nu are harul Tău, Hristoase, de aceea păcătuiește. Dacă pleci și de la mine, voi face mai rele ca acestea. Dacă stau, stau pentru că Tu mă ții. Cât vede fratele, atâta face. Este orb. Cum vrei să vadă, fără să aibă ochi? Este sărac.

Cum îi ceri să fie bogat? Dă-i bogăție, ca să aibă. Dă-i ochi, ca să vadă».”¹¹⁴

Această povață a Cuviosului Iosif este atât de practică și folositoare pentru viața noastră de fiecare zi, ca nici o alta. Când cu acest duh întâmpinăm pe cei care ne nedreptățesc sau ne ocărăsc sau ne învinuiesc, atunci nu-i osândim, căci nu știi ce fac. Astfel nu ne căutăm dreptatea, ci răbdăm, și ne sprijină harul lui Dumnezeu. Acesta este cel mai mare câștig. Și concluzionează Cuviosul Iosif, cel încercat întru acestea: „Altminteri, dacă îți cauți dreptatea, vei fi întotdeauna nedrept, și, prin urmare, este nevoie ca harul să plece și să vină, până când află odihnă în suflul tău. Căci atât har este îndreptățit omul să aibă, câtă ispită rabdă cu mulțumire și câtă sarcină a semenului poartă fără cârtire.”¹¹⁵

Deoarece astăzi nu ne nevoim ca să ne eliberăm pe noi înșine de omul cel vechi, de patimile care ne chinuiesc, de aceea și credința noastră se limitează de multe ori la cele formale. Nu simțim harul dumnezeiesc ca pe o suflare dătătoare de viață, care ne transformă mintea, ne pune în lucrare puterile și în valoare talanții.

Se impune o vitejească nevoie, de aceea și ne ferim de osteneală și jertfă. Desigur, nu este de ajuns numai nevoița. Trebuie să împreună-lucreze și Dumnezeu. Fără ajutorul Lui nimic

¹¹⁴ *Ibidem*, p. 69.

¹¹⁵ *Ibidem*, p. 71.

bun nu se petrece. Trebuie să împreună-lucreze intenția omului cu harul dumnezeiesc, pentru a se petrece schimbarea înlăuntrul nostru.

Trebuie deci cu multă dorire să rugăm pe Dumnezeu cel Sfânt să săvârșească, în urma nevoiței noastre stăruitoare, această schimbare înlăuntrul nostru. Să cântăm cu străpungere troparul Canonului Sfintei Treimi: „Schimbă-mă și mă strămută de la toată răutatea la fapta bună, Treime, Ceea Ce ești singura fără de chip și neschimbată, cu razele Tale luminându-mă” (Cântarea a 4-a, Miezonoptica, glasul al VI-lea).

Ca să scăpăm de omul cel vechi, spune Cuviosul Iosif, „trebuie să împreună-lucreze Dumnezeu. Căci fără El nu se reușește nimic. Trebuie să lucreze dorința omului. Însă trupul trebuie să picure sânge. Căci se va jupui pielea de pe omul interior. Se va topi ca ceara omul cel vechi. Și după cum fierul, când intră în foc, se desprinde și cade rugina care este deasupra, astfel se petrece și cu omul. Harul vine câte puțin și numai ce se apropie de om, că acesta se topește precum ceara. Și în acest moment omul nu se cunoaște pe sine, deși este cu totul minte prealimpede și cu mulți ochi.

Însă în această lucrare suprafirească nu poate să se distingă pe sine, căci este unit cu Dumnezeu. Și atunci cade rugina. Este îndepărtată pecetea. Se înnoiește plămada. Și nu se schimbă după

trup omul, ci calitățile și harismele firești ale lui, pe acestea le luminează, le întărește și le înnoiește harul. Și este readus la viață vechiul Adam, cel plăsmuit după chipul lui Dumnezeu”¹¹⁶.

Concluzia celor de mai sus este aceasta: Când se apropie harul de om nu transformă firea, ci însușirile firești, darurile cele bune cu care este înzestrată firea. Prin energiile dumnezeiești se modifică însușirile omului și devin virtuți.

Cum ne cercetează harul dumnezeiesc?

Când Dumnezeu cel preabun și iubitor-de-oameni trimite raza harului Său dumnezeiesc în inima păcătosului, acesta de-ndată se trezește din somnul în care se afla de mulți ani și se grăbește spre mărturisirea celor lucrate în viața lui.

Domnul îi adaugă mai multă căldură, și-i arde inima, și are o nemărginită ură față de patimi și o nemăsurată dorință de împlinire a poruncilor dumnezeiești. Simte asupra lui ajutorul dumnezeiesc și energiile dumnezeiești. Inima lui se înmoaie, are străpungere, jeluire, și lacrimi, și răbdare, și multă râvnă. Harul dumnezeiesc îl poartă ca pe un prunc și îl instruieste.

Însă harul dumnezeiesc pleacă pentru a-l încerca, iar ispitele se înmulțesc. Și, deoarece nu cunoaște pricina plecării și nici înțelepciunea lui Dumnezeu, se neliniștește. „Și de-ndată ce vine iarăși cercetarea dumnezeiască acesta ca un

¹¹⁶ *Ibidem*, p. 243.

prunc începe să strige: Ah! Ah! Cum m-ai lăsat și aproape că m-au sufocat diavoli! Nu mai pleca! Ah! Ce să fac ca să te păstrez? Crezând, ca un prunc, că nevoințele lui îl aduc înapoi și, deci, cum să facă să îl păstreze. Dar până ce să îl guste bine, acesta pleacă. Dar, puțin câte puțin, vine mai repede și rămâne mai mult. Iar pruncul cu cugetul și cu cunoașterea începe să se obișnuiască și să prindă curaj, crezând că i-a fost dat deja ca plată pentru ostenele lui.”¹¹⁷

Harul dumnezeiesc, după îngăduință, vine și pleacă, ca să ne învețe smerenia. Ca să ne învețe înțelepciunea și cunoașterea lui Dumnezeu, Care rânduiește în multe feluri vindecarea sufletului nostru.

După ce am expus învățătura Cuviosului Iosif despre harul dumnezeiesc, să revenim la analiza în amănunt a acestei teme.

8.2. Cum se dăruiește harul Sfântului Duh

Harul Sfântului Duh nu se dăruiește fără ca omul care urmează să îl primească să aibă o anumită capacitate de receptare a lui. Nici omul nu poate să ia vreo harismă a Sfântului Duh numai cu o putere firească, adică fără să aibă puterea suprafirească a lui Dumnezeu.

¹¹⁷ *Ibidem*, p. 353.